

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ბრძანება N 2-633

ქ. თბილისი

17/07/2020

შპს „RMG Gold“-ის არსებული „საყდრისის“ გროვული გამოტუტვის საწარმოო უბნის ექსპლუატაციასა და ექსპლუატაციის პირობების შეცვლაზე - მოედნების გაფართოებაზე (სასარგებლო წიაღისეულის გადამუშავება) გაცემული გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების (ოქროსშემცველი კვარციტული გროვების გამოტუტვის ტექნოლოგიურ ციკლში დამატებით მზა ციანიდის წყალხსნარის მიმღები ინფრასტრუქტურის მოწყობა) სკრინინგის გადაწყვეტილების შესახებ

შპს „RMG Gold“-ის მიერ გზშ-ის ჩატარების საჭიროების დადგენის მიზნით საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში წარმოდგენილია არსებული „საყდრისის“ გროვული გამოტუტვის საწარმოო უბნის ექსპლუატაციასა და ექსპლუატაციის პირობების შეცვლაზე - მოედნების გაფართოებაზე (სასარგებლო წიაღისეულის გადამუშავება) გაცემული გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების (ოქროსშემცველი კვარციტული გროვების გამოტუტვის ტექნოლოგიურ ციკლში დამატებით მზა ციანიდის წყალხსნარის მიმღები ინფრასტრუქტურის მოწყობის) სკრინინგის განცხადება.

შპს „RMG Gold“-ის სასარგებლო წიაღისეულის გადამუშავების (საყდრისის საბადოს მადნის გროვული გამოტუტვის საწარმოო უბნის ექსპლუატაცია) პროექტზე 2014 წლის 3 აპრილს გაცემულია N15 ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა. ამასთან, 2019 წლის 23 იანვარს ზემოაღნიშნული ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნით გათვალისწინებული საქმიანობის ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებაზე გაიცა გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება (ბრძანება N 2-71).

გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების შესაბამისად, საყდრისის საბადოს ოქროსშემცველი კვარციტების გადამუშავებისათვის გათვალისწინებულია ნატრიუმის ციანიდის ხსნარით ოქროს გამოტუტვის გროვული მეთოდის გამოყენება. ტექნოლოგიური ციკლი ითვალისწინებს: მადნის დამსხვრევას და განთავსებას გროვული გამოტუტვის მოედნებზე, გამოტუტვას ციანხსნარის საშუალებით, ნახშირით ადსორბირებას ქარხანაში, ადსორბირებული ნახშირის ტრანსპორტირებას შპს „RMG Gold“-ის ე.წ. „კვარციტის“ ადსორბცია-დესორბცია-რეგენერაციის ქარხანაში. არსებული „საყდრისის“ გროვული გამოტუტვის საწარმოო მოედანზე, სხვა ინფრასტრუქტურულ ობიექტებთან ერთად განთავსებულია ნატრიუმის ციანიდის კვანძი. მოქმედი ტექნოლოგიური პროცესი ითვალისწინებს ნატრიუმის ციანიდის წყალხსნარის მომზადებას სპეციალურ შემრევ კვანძზე, სადაც ხდება ნატრიუმის ციანიდის (100% NaCN) შერევა წყალთან - გამოტუტვის ტექნოლოგიით განსაზღვრული 0.05%-იანი წყალხსნარის მისაღებად.

წარმოდგენილი პროექტი ითვალისწინებს ოქროსშემცველი კვარციტული გროვების გამოტუტვის ტექნოლოგიურ ციკლში დამატებით მზა ციანიდის წყალხსნარის მიმღები ინფრასტრუქტურის მოწყობას, სადაც სპეციალური ავტოსატრანსპორტო საშუალებით მოხდება მისი მიღება მომწოდებლისგან. გროვული გამოტუტვის პროცესში დამატებით ჩართული იქნება მზა ციანიდის 18%-იანი წყალხსნარის მიმღები განსხვავებული ტექნოლოგიური კვანძი.

საყდრისის მადნის გროვული გამოტუტვის საწარმოო უბანი მდებარეობს დმანისის მუნიციპალიტეტში, სოფ. დიდი დმანისის სათემო ერთეულის ტერიტორიაზე მდინარე მაშავერას გასწვრივ, კვირაცხოველის ღელეს მარცხენა ფერდობზე. მზა წყალხსნარის მიმღები ახალი კვანძის მოწყობა დაგეგმილია ნატრიუმის ციანიდის მომზადების უბნის სიახლოვეს. პროექტის ფარგლებში ახალი კვანძის მოწყობისათვის განხორციელდება არსებული ციანხსნარის მომზადების უბნის რეკონსტრუქცია, რომლის მიზანია საწარმოში ნატრიუმის ციანიდის 18%-იანი წყალხსნარის მიღება, შენახვა და გამოყენება ციანიდის გახსნის და ცირკულაციის არსებული სქემის გავლით.

სკრინინგის განცხადების მიხედვით, ნატრიუმის ციანიდის 18%-იანი მზა წყალხსნარის მიმღები კვანძი განთავსდება საწარმოო ტერიტორიაზე არსებული ციანიდის შემრევი ავზის (E-1) გაგრძელებაზე, ბეტონის საფუძველზე. ამ მიზნით რკინაბეტონის არსებულ ქვეშე მიშენდება დამატებით ახალი ქვეში და განთავსდება ნატრიუმის ციანიდის 18%-იანი მზა წყალხსნარის მიმღები ფოლადის ვერტიკალური საცავი (E-2) და ორი ტუმბო. არსებულ ქვეშსა და ახალ ქვეშს შორის დასავლეთის მხარეს რკინაბეტონის კედლები გაიხსნება და ორივე ქვეში გაერთიანდება ერთ ავარიულ საცავად ტევადობით - 86.5მ³. ახალი სამონტაჟო საცავის სრული ტევადობაა - 72.0 მ³, არსებულის - 53 მ³. სამინისტროს მოთხოვნის შესაბამისად, შპს „RMG Gold“-ის მიერ ადმინისტრაციული წარმოების პროცესში 2020 წლის 26 ივნისს წარმოდგენილი დაზუსტებული დოკუმენტაციის მიხედვით, 18%-იანი ციანიდის წყალხსნარი E-2 საცავიდან დოზირებულად საჭიროებისამებრ მიწოდებული იქნება საცავში - E-1 და მოხდება მისი ჩართვა არსებულ ტექნოლოგიურ სქემაში. არსებული ტექნოლოგიური სქემის მიხედვით, ციანიდის ხსნარის მომზადებისას რეზერვუარში მიეწოდება ასევე წყალი, ხდება მისი მორევა და ემატება კაუსტიკური სოდა. რეზერვუარში საბოლოოდ მზადდება ნატრიუმის ციანიდის 14-18 %-იანი ხსნარი, რომელიც 63 მმ დიამეტრის პოლიეთილენის მილით მიეწოდება შუალედური ხსნარის ავზში სამ ერთეულ ტუმბოს შემწოვ სარქველს. შუალედური ხსნარის აუზში მიწოდებული ციანიდის ხსნარის კონცენტრაცია ზავდება 0.05 %-მდე და მაღალი წნევის ტუმბოებით, 250 მმ დიამეტრის მილსადენით მიეწოდება დასასხურებელ მოედანს. სკრინინგის განცხადებაზე წარმოდგენილ დაზუსტებულ ინფორმაციაში მოცემულია გროვული გამოტუტვის მოედანზე ციანიდის წყალხსნარის მიწოდებისა და სადრენაჟო სისტემის დეტალური ტექნოლოგიური სქემა.

ახალ საცავის (E-2) მთლიან კონსტრუქციას (ქვეში, კედლები) გაუკეთდება მაღალი სიმკვრივის გეომემბრანა. საპროექტო ქვეშის კედლის სიმაღლე შეადგენს- 1.2 მ-ს. 1.2მ ნიშნულის ზემოთ 2.2მ ნიშნულამდე მოეწყობა მავთულბადით შემოღობვა. საცავის ქვეში გათვალისწინებულია დაღვრის 110 % მოცულობისათვის. ქვეშის სამხრეთ მხარეს მოეწყობა ბაქანი ავტოცისტერნისთვის, რომელიც აღჭურვილი იქნება ხსნარებშემგროვებელი ტრაპით - ტრაპი საფარქვეშა მილსადენით მიერთებული იქნება ხსნარებშემკრებ ჭაზე, ხსნარებშემკრები ჭა მილით დაუკავშირდება არსებული საცავის დაღვრის საწინააღმდეგო სისტემას, საიდანაც პოლიეთილენის 150 მმ დიამეტრის მილით დაკავშირებული იქნება შუალედური ხსნარების შემგროვებელ ავზთან. სკრინინგის განცხადებაზე წარმოდგენილ დაზუსტებულ ინფორმაციაში მოცემულია საპროექტო

საცავის (E-2) და ავტოციტერნების ბაქნის დაღვრის საწინააღმდეგო და სადრენაჟო სისტემის დეტალური სქემა.

ნატრიუმის ციანიდის მზა წყალხსნარის მიწოდება დაგეგმილია სს „რუსთავის აზოტის“ სუფთა ციანმარილების წარმოებიდან. ნატრიუმის ციანიდის წყალხსნარის ტრანსპორტირება ხდება ჰერმეტიკულად დახურულ, მაღალხარისხიანი ლეგირებული უჟანგავი ფოლადისგან დამზადებული L4BH ტიპის ავტოციტერნებით, რომლებიც განკუთვნილია ყველა სახის ქიმიური ნივთიერებების სახმელეთო გადაზიდვებისათვის.

სკრინინგის განცხადებაში განსაზღვრულია პროექტის განხორციელებით გამოწვეული შესაძლო ზემოქმედება გარემოს სხვადასხვა კომპონენტებზე. მოცემულია შესაბამისი შეფასებები და მოსალოდნელი ზემოქმედების ანალიზი.

ციანიდის წყალხსნარის ახალი კვანძის სამონტაჟო სამუშაოების ეტაპზე ზემოქმედება ატმოსფერულ ჰაერზე - მტვრის ან/და სხვა მავნე ნივთიერებების წარმოქმნა/გავრცელების მხრივ მოსალოდნელი არ არის. პროექტის ფარგლებში გათვალისწინებულია მხოლოდ რკინაბეტონის ქვეშის და საცავის მოწყობა და მზა რკინის კონსტრუქციების მონტაჟი. სამშენებლო სამუშაოების მასშტაბიდან გამომდინარე არ იქნება მნიშვნელოვანი ზემოქმედება ხმაურის გავრცელების კუთხითაც. შესაბამის გზმ-ის ანგარიშში („საყდრისის“ გროვული გამოტუტვის საწარმოო უბნის ექსპლუატაციასა და ექსპლუატაციის პირობების შეცვლაზე - მოედნების გაფართოების პროექტში) ასახულია ობიექტის ფუნქციონირებით გამოწვეული ზეგავლენა ატმოსფერული ჰაერის ხარისხზე მისი უმთავრესი ასპექტების გათვალისწინებით. მათ შორის ციანწყალბადმჟავას გაფრქვევით გამოწვეული ზემოქმედება. ამჟამად წარმოდგენილი პროექტის ფარგლებში ექსპლუატაციის ეტაპზე ახალის კვანძის ტერიტორიაზე, ჰაერში ციანწყალბადის (HCN) შედარებით მაღალი კონცენტრაცია შეიძლება დაფიქსირდეს უშუალოდ მისი მიწოდებისა და შეგროვების ადგილზე - საცავზე. სკრინინგის განცხადების შესაბამისად (ვინაიდან, ციანიდის მზა წყალხსნარის მიმღები კვანძი მავნე ნივთიერებათა გამოყოფის სტაციონალურ წყაროა), კომპანია განახორციელებს „ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების პროექტის“ ცვლილებას დადგენილი წესით.

პროექტის ფარგლებში შესაძლო ზემოქმედება ზედაპირულ და მიწისქვეშა წყლებზე მოსალოდნელია ციანიდის წყალხსნარის გადატუმბვისას მისი შემთხვევითი დაღვრით. პოტენციური დაბინძურების წყაროებია: შემამჭიდროვებელი ტუმბოებსა და საკვალთებზე ცისტერნებზე მისაერთებელი ქუროები, დრეკადი არმირებული ჩამოსატვირთი მილი და ნატრიუმის ციანიდის 18% -ანი წყალხსნარის საცავი. ციანიდის წყალხსნარის შემთხვევითი დაღვრის რისკების მინიმუმადე შემცირების მიზნით, წყალხსნარის მიმღები კვანძი ითვალისწინებს დაღვრის საწინააღმდეგო და სადრენაჟო სისტემის მოწყობას (სატრანსპორტო საშუალების მიმღებ ბაქანზე, წყალხსნარის გადატუმბვის და მიმღები საცავების პერიმეტრზე), რაც სკრინინგის განცხადების მიხედვით, სრულად უზრუნველყოფს დაღვრის 110% მოცულობის ლოკალიზებას და მის მიმართვას საწარმოო ბასეინების სისტემაში. კვანძის ექსპლუატაციისას შემთხვევით დაღვრილი წყალხსნარი მთლიანად მიემართება სადრენაჟო სისტემაში. ამასთან აღსანიშნავია, რომ ავარიული სიტუაციების დროს საჭირო ღონისძიებები და პროცედურები დეტალურად გაწერილია კომპანიის ავარიული სიტუაციების მართვის გეგმაში. სკრინინგის განცხადების მიხედვით, საწარმოო ტერიტორიის პერიმეტრზე დაწესებულია წყლის ხარისხის სისტემატური ლაბორატორული კვლევები კომპანიის გარემოსდაცვითი მონიტორინგის (თვითმონიტორინგის) გეგმის შესაბამისად.

სკრინინგის განცხადების მიხედვით, საპროექტო კვანძი მოეწყობა არსებულ საწარმოო ტერიტორიაზე, უშუალოდ მყარი ქანებით დატკეპნილ ზედაპირზე, რაც ჩასატარებელი სამუშაოების ეტაპზე გამოირიცხავს ნიადაგზე ნეგატიურ ზემოქმედებას. ექსპლუატაციის ეტაპზე ნიადაგის/გრუნტის დაბინძურება დაკავშირებული იქნება ციანიდის წყალხსნარის შემთხვევით დაღვრასთან. აღნიშნული მინიმუმადე იქნება შემცირებული მიმღები კვანძის მეორადი ლოკალიზების საშუალებებით. ამასთან, გრუნტზე შემთხვევით დაღვრისას მისი მარტივად განეიტრალება მოხდება მჟავით ან/და ქლორით. ხოლო ავარიული სიტუაციის შემთხვევაში, საქმიანობის განმახორციელებელი იმოქმედებს კომპანიის ავარიული სიტუაციების მართვის გეგმაში გათვალისწინებული პროცედურებით.

სახიფათო ნარჩენების წარმოქმნის და გავრცელების მხრივ აღსანიშნავია, რომ ციანიდის მზა წყალხსნარის მიმღები კვანძის მოწყობის შედეგად შემცირდება ციანიდის შესაფუთი მასალების (ბიგბეგები) რაოდენობა. ნარჩენების მართვა განხორციელდება სამინისტროსთან შეთანხმებული ნარჩენების მართვის გეგმის შესაბამისად. პროექტის ფარგლებში დამატებით სხვა სახის ნარჩენები არ წარმოიქმნება.

საპროექტო ტერიტორიიდან გამომდინარე მნიშვნელოვანი ზემოქმედება ბიოლოგიურ გარემოზე მოსალოდნელი არ არის. ციანიდის წყალხსნართან ცხოველების მოხვედრის პრევენციის მიზნით ციანიდის წყალხსნარის კვანძი შემოღობილი იქნება ბეტონის და მავთულბათის მესერით, ტერიტორიაზე დამონტაჟებულია ფრინველთა დასაფრთხობი მოწყობილობები.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან დგინდება, რომ ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებით გარემოს სხვადასხვა კომპონენტებზე მნიშვნელოვანი ზემოქმედება არ არის მოსალოდნელი. ამასთან აღსანიშნავია, რომ არ იცვლება 2019 წლის გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილებით და შესაბამისი გზმ-ის ანგარიშით განსაზღვრული საქმიანობის ძირითადი ტექნოლოგია.

„გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-7 მუხლის მე-5 ნაწილის შესაბამისად, სამინისტრომ უზრუნველყო სკრინინგის განცხადების თავის ოფიციალურ ვებგვერდზე და დმანისის მუნიციპალიტეტის მერიის საინფორმაციო დაფაზე განთავსება. ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე დაინტერესებული საზოგადოების მხრიდან წერილობითი შენიშვნები/მოსაზრებები პროექტთან დაკავშირებით დააფიქსირა ააიპ „მწვანე ალტერნატივამ“. შენიშვნების ძირითადი ნაწილი ეხებოდა შპს „RMG Gold“-ის საქმიანობას (საქმიანობასთან დაკავშირებულ გარემოსდაცვით პრობლემებს) და ზოგადად, საქმიანობის არსისა და კომპანიის საქმიანობისას არაერთი კანონდარღვევის გათვალისწინებით გარემოზე ზემოქმედების შეფასების საჭიროებას და არა წარმოდგენილი ცვლილებით გათვალისწინებულ პროექტს. შესაბამისად, გადაწყვეტილების მიღების პროცესში სამინისტროს მიერ არ იქნა მხედველობაში მიღებული. კუმულაციურ ზემოქმედებასთან დაკავშირებით მოცემულ შენიშვნაზე, აღსანიშნავა, რომ საკითხი ასახული იქნება განახლებულ „ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების პროექტში“.

ზემოაღნიშნული კრიტერიუმების გათვალისწინებით, „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსი“-ს მე-7 მუხლის და ამავე კოდექსის მე-5 მუხლის მე-12 ნაწილის საფუძველზე,

1. მიღებულ იქნეს სკრინინგის გადაწყვეტილება, რომ შპს „RMG Gold“-ის არსებული „საყდრისის“ გროვული გამოტუტვის საწარმოო უბნის ექსპლუატაციასა და ექსპლუატაციის პირობების შეცვლაზე - მოედნების გაფართოებაზე (სასარგებლო წიაღისეულის გადამუშავება) გაცემული გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების ექსპლუატაციის პირობების ცვლილება (ოქროსშემცველი კვარციტული გროვების გამოტუტვის ტექნოლოგიურ ციკლში დამატებით მზა ციანიდის წყალხსნარის მიმღები ინფრასტრუქტურის მოწყობა) არ დაექვემდებაროს გარემოზე ზემოქმედების შეფასებას;
2. შპს „RMG Gold“-მა ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებამდე უზრუნველყოს განახლებული „ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების პროექტის“ სამინისტროსთან შეთანხმება;
3. შპს „RMG Gold“-მა ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებამდე უზრუნველყოს ავარიული სიტუაციების მართვის და გარემოსდაცვითი მონიტორინგის განახლებული გეგმების სამინისტროსთან შეთანხმება წარმოდგენილი ცვლილების გათვალისწინებით. საქმიანობა უზრუნველყოს სამინისტროსთან შეთანხმებული გეგმების შესაბამისად.
4. შპს „RMG Gold“ ვალდებულია საქმიანობა განახორციელოს 2019 წლის 23 იანვრის გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილებით (ბრძანება N 2-71) განსაზღვრული პირობების შესაბამისად წარმოდგენილი ცვლილებების გათვალისწინებით;
5. შპს „RMG Gold“-თვის ზემოაღნიშნული პირობები წარმოადგენს 2019 წლის 23 იანვრის გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილებით (ბრძანება N 2-71) განსაზღვრული პირობების განუყოფელ ნაწილს და მათი შესრულება სავალდებულოა;
6. ბრძანება დაუყოვნებლივ გაეგზავნოს შპს „RMG Gold“-ს;
7. ბრძანება ძალაში შევიდეს შპს „RMG Gold“-ს მიერ ამ ბრძანების გაცნობისთანავე;
8. სკრინინგის გადაწყვეტილების გაცემიდან 5 დღის ვადაში გადაწყვეტილება განთავსდეს სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე და დმანისის მუნიციპალიტეტის მერიის აღმასრულებელი ან/და წარმომადგენლობითი ორგანოების საინფორმაციო დაფაზე;
9. ბრძანება შეიძლება გასაჩივრდეს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიაში (თბილისი, დ. აღმაშენებლის ხეივანი, მე-12 კმ. N6) მხარის მიერ მისი ოფიციალური წესით გაცნობის დღიდან ერთი თვის ვადაში.

ლევან დავითაშვილი

მინისტრი